

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2024. gada 22. martā
(OR. en)

8148/24
ADD 5

Starpiestāžu lieta:
2024/0068(COD)

SOC 231
EMPL 133
ECOFIN 353
EDUC 99
JEUN 64
CODEC 885
IA 93

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs:	Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore <i>Martine DEPREZ</i>
Saņemšanas datums:	2024. gada 21. marts
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretāre <i>Thérèse BLANCHET</i>
K-jas dok. Nr.:	SWD(2024) 68 final
Temats:	KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS IETEKMES NOVĒRTĒJUMA KOPSAVILKUMA ZIŅOJUMS [...] Pavaddokuments dokumentiem Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai par stažieru darba nosacījumu uzlabošanu un nodrošināšanas panākšanu un tādu pastāvīgu darba tiesisko attiecību apkarošanu, kas krāpnieciski noformētas kā stažēšanās un Priekšlikums Padomes lēmumam par pastiprinātu stažēšanās kvalitātes sistēmu un ar ko aizstāj Padomes 2014. gada 10. marta lēmumu par stažēšanās kvalitātes sistēmu [...]

Pielikumā ir pievienots dokuments SWD(2024) 68 *final*.

Pielikumā: SWD(2024) 68 *final*

Briselē, 20.3.2024.
SWD(2024) 68 final

KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS
IETEKMES NOVĒRTĒJUMA KOPSAVILKUMA ZIŅOJUMS

[...]

Pavaddokuments dokumentiem

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai par stažieru darba nosacījumu uzlabošanu un nodrošināšanas panākšanu un tādu pastāvīgu darba tiesisko attiecību apkarošanu, kas krāpnieciski noformētas kā stažēšanās

un

Priekšlikums Padomes Ieteikumam par pastiprinātu stažēšanās kvalitātes sistēmu un ar ko aizstāj Padomes 2014. gada 10. marta Ieteikumu par stažēšanās kvalitātes sistēmu

[...]

{COM(2024) 132 final} - {COM(2024) 133 final} - {SEC(2024) 97 final} -
{SWD(2024) 66 final} - {SWD(2024) 67 final}

A. Vajadzība pēc ES rīcības

Risināmā problēma

ES ir 3,1 miljons stažieru, un paredzams, ka pieprasījums pēc stažēšanās pieaugs. Kvalitatīva stažēšanās var būt sākums iekļūšanai darba tirgū. Tomēr, neraugoties uz uzlabojumiem, kas ieviesti ar 2014. gada [Padomes Ieteikumu par stažēšanās kvalitātes sistēmu](#) (SKS 2014), **pastāv problēmas.**

Pirmā problēma ir saistīta ar stažēšanās pakalpojumu sniedzēju **problemātisko stažēšanās izmantošanas praksi**, t. i., nelikumīgu praksi, saskaņā ar kuru pastāvīgas darba tiesiskās attiecības tiek slēptas kā stažēšanās, vai gadījumiem, kad stažēšanās neatbilst tiesību aktiem. Personām, kas stažējas nelikumīgi, ir liegtas viņu attiecīgās tiesības, kas noteiktas ES tiesību aktos, valsts tiesību aktos vai koplīgumos. Otrā problēma ir **nekvalitatīva** stažēšanās, bez atalgojuma vai ar nepamatoti zemu atalgojumu, bez piekļuves sociālajai aizsardzībai un/vai standartam neatbilstošs mācību komponents, lai gan tas var atbilst likumam. Trešā problēma ir saistīta ar **nevienlīdzīgu piekļuvi**, ko rada šķēršļi, ar kuriem saskaras neaizsargātas grupas, šķēršļi pārrobežu stažēšanās veikšanai un problēmas saistībā ar attālinātu/hibrīdstažēšanos.

Šīs problēmas negatīvi ietekmē (jaunu) cilvēku pāreju uz darba tirgu, liedz daži no viņiem darba ņēmēju tiesības, uz kurām viņiem ir tiesības, un palielina nabadzības un sociālās atstumtības risku. Tas arī rada negodīgu konkurenci tirgū, var saglabāt prasmju neatbilstību un kavēt ES konkurētspēju.

Mērķi, ko paredzēts sasniegt ar šo iniciatīvu

Iniciatīvas vispārīgais mērķis ir uzlabot stažēšanās izmantošanu, kvalitāti un pieejamību visā ES, lai tā nodrošinātu patiesu mācīšanos un darba pieredzi, atvieglojot pāreju no izglītības uz darba dzīvi un pāreju no vienas darbvietas uz citu. Konkrētāk, tās mērķis ir stiprināt piemērojamo tiesību aktu izpildi un palīdzēt stažieriem piekļūt darba ņēmēju tiesībām, novērst problemātisku stažēšanās izmantošanu, atbalstīt taisnīgus darba nosacījumus (tostarp atalgojumu un piekļuvi sociālajai aizsardzībai), uzlabot stažēšanās mācību komponentu un piekļuvi stažēšanās iespējām.

ES līmeņa rīcības pievienotā vērtība

ES iniciatīva palīdzēs sasniegt Līguma mērķus veicināt ilgtspējīgu ekonomikas izaugsmi un sociālo progresu. Tai būtu jāveicina augšupēja sociālā konverģence un jāuzlabo vienotā tirgus saskaņotība, atbalstot dalībvalstis vienlīdzīgu konkurences nosacījumu nodrošināšanā, piemērojamo noteikumu izpildē un stažieru konsekventa un taisnīga aizsardzības līmeņa nodrošināšanā ES. Tā arī paplašinās to (turpmāko) darba ņēmēju loku, kuriem ir attiecīgas prasmes, tādējādi veicinot uzņēmumu konkurētspēju un sociālo iekļaušanu.

B. Politikas risinājumi

Apsvērtie leģislatīvie un neleģislatīvie politikas risinājumi. Vēlamais risinājums. Pamatojums.

Ietekmes novērtējumā tika aplūkotas četras politikas jomas, kas attiecas uz: problemātisku stažēšanās izmantošanu (A), nekvalitatīvu stažēšanos (B), nevienlīdzīgu piekļuvi stažēšanās iespējām (C) un trūkumiem stažēšanās tvērumā (D). Šie politikas risinājumi tika atlasīti,

pateicoties to augstajiem pozitīvajiem vērtējumiem efektivitātes, lietderības, saskaņotības un proporcionalitātes ziņā salīdzinājumā ar pamatscenāriju.

Politikas jomā A vēlamais risinājums paredz efektīvas kontroles un inspekcijas, lai atklātu neatbilstīgu stažēšanos un darba tiesiskās attiecības, kas maskētas kā stažēšanās, un veiktu īstenošanas darbības to novēršanai, ko papildina neizsmeļošs ES līmenī definētu elementu saraksts. Tas ietver pasākumus kompetento iestāžu atbalstam to novērtēšanā un īpašus atbalsta pasākumus stažieriem, lai viņi varētu īstenot savas tiesības.

Politikas jomā B risinājums nodrošina, ka attieksme pret stažieriem, kas ir darba ņēmēji, attiecībā uz darba nosacījumiem, tostarp atalgojumu, nav mazāk labvēlīga kā pret salīdzināmiem darba ņēmējiem iesācējiem, ja vien tas nav objektīvi pamatots. Tajā cita starpā sniegti ieteikumi par taisnīgu/proporcionālu atalgojumu, piekļuvi sociālajai aizsardzībai un darbaudzināšanu visiem stažieriem un par informācijas, ko sniedz, izmantojot rakstiskus stažēšanās līgumus, paplašināšanu.

Politikas jomā C risinājums ietver ieteikumus: 1) nodrošināt vienlīdzīgu piekļuvi stažēšanās iespējām neaizsargātām grupām, 2) atvieglot pārrobežu stažēšanos un 3) uzlabot attālinātu/hibrīdstažēšanos. **Politikas jomā D** tas paplašina darbības jomu, attiecinot to uz visu veidu stažēšanos.

Vēlamais politikas risinājums ir tiesību aktu kopums, kuru veido **direktīva**, ko piemēro stažieriem, kuri ir darba ņēmēji saskaņā ar ES tiesību aktiem, un **atjaunināts Padomes ieteikums**, kas attiecas uz visiem stažieriem.

Atbalsts konkrētiem risinājumu variantiem

Vēlamais risinājums atspoguļo prioritātes, kas noteiktas [Eiropas Parlamenta 2023. gada rezolūcijā](#) saskaņā ar LESD 225. pantu, kurā Komisija tika aicināta atjaunināt un stiprināt 2014. gada SKS un padarīt to par spēcīgāku likumdošanas instrumentu. Tas arī reaģē uz Konferences par Eiropas nākotni ieteikumu un arodbiedrību un jaunatnes organizāciju nostājām. Tomēr subsidiaritātes, proporcionalitātes un likumības apsvērumu dēļ vēlamais risinājums vairākās jomās neietver juridiski saistošos pasākumus, ko aicinājušas noteikt minētās ieinteresētās personas. Darba devēji piekrīt vispārējam mērķim un lielākajai daļai politikas risinājumu saskaņā ar vēlamo risinājumu, bet iebilst pret juridiski saistošu pasākumu un iestājas par nelegislatīvu rīcību.

C. Vēlamā politikas risinājuma ietekme

Vēlamā risinājuma sniegtie ieguvumi

Tas sniegs **sociālus ieguvumus stažieriem**, samazinot problemātisko un nekvalitatīvo stažēšanos. Tā rezultātā samazināsies arī stažieru skaits, kas stažējas pārmērīgi ilgi, tostarp atkārtotas/secīgas stažēšanās gadījumi pie viena un tā paša darba devēja. Stažieri gūtu labumu arī no taisnīgāka atalgojuma, lielākas piekļuves sociālajai aizsardzībai un labākām mācību iespējām. Atkarībā no īstenošanas tas varētu ietekmēt līdz 1,5 miljoniem nealgotu stažieru un 300 000 algotu stažieru bez piekļuves pilnīgai sociālajai aizsardzībai. Stažieriem, kurus uzskata par darba ņēmējiem, tiks nodrošināta vienlīdzīga attieksme ar citiem/iesācēja līmeņa darba ņēmējiem tajā pašā iestādē, ja vien atšķirīga attieksme nav objektīvi pamatota. Vēlamais risinājums arī padarītu stažēšanos pieejamāku stažieriem no neaizsargātām grupām, tostarp personām ar invaliditāti.

Paredzams, ka vēlamais risinājums sniegs **ekonomiskus ieguvumus stažēšanās nodrošinātājiem**, kuriem būs godīgāka konkurence tirgū. Turklāt, pateicoties kvalificētākam darbaspēkam, darba devēji gūtu labumu no produktivitātes un konkurētspējas pieauguma. Papildu ieguvumus radītu labāka atbilstība darba tirgum un augstāki noturēšanas rādītāji, kas darba devējiem varētu samazināt meklējumu, piemeklēšanas un darbā pieņemšanas izmaksas. Stažēšanās nodrošinātāji gūtu labumu arī no plašāka un daudzveidīgāka kandidātu pulka.

Vēlamā risinājuma izmaksas

Vēlamā risinājuma **galvenās izmaksas** ir saistītas ar iespējamu darbaspēka izmaksu pieaugumu un administratīvām vai tiesas procedūrām un sodiem. Tas attiektos tikai uz stažēšanās nodrošinātājiem, kuru kontrolēs un pārbaudēs būtu konstatētas problēmas un kuri piedāvā nekvalitatīvu stažēšanos. Tas ietver arī dažas izmaksas, kas saistītas ar pielāgošanos jaunajiem noteikumiem un ar informācijas sniegšanu (pēc pieprasījuma) kompetentajām iestādēm par stažieriem un viņu līgumiem.

Dažas ieinteresētās personas pauda bažas par to, ka šīs izmaksas varētu samazināt stažēšanās, jo īpaši algotas stažēšanās, piedāvājumu. Lielākā daļa no šīm potenciāli zaudētajām stažēšanās iespējām, visticamāk, būs problemātiskas un/vai nekvalitatīvas stažēšanās, kas atbilst iniciatīvas mērķim. Paredzams, ka ietekme uz algotas stažēšanās samazināšanu būs neliela, ņemot vērā ieguvumus stažēšanās nodrošinātājiem, demogrāfiskās tendences un saspringto darba tirgu.

Ietekme uz uzņēmumiem un MVU

MVU rīcībā būs lielāks stažieru kopums un labāki vienlīdzīgi konkurences apstākļi, kas palīdzēs tiem konkurēt.

Būtiska ietekme uz valstu budžetiem un pārvaldes iestādēm

Valstu iestādes varētu efektīvāk atklāt un apkarot darba tiesiskās attiecības, kas slēptas kā stažēšanās. Pozitīvu ietekmi uz publiskajiem budžetiem radītu lielāki nodokļu un sociālā nodrošinājuma ieņēmumi no uzliktajiem naudas sodiem un samazinātie sociālās aizsardzības un aktivizācijas izdevumi. Galvenie izmaksu avoti būtu saistīti ar īstenošanu valstu tiesiskajā regulējumā, inspekcijas iestāžu spēju stiprināšanu un ziņošanas kanālu izveidi. Neliela negatīva ietekme uz budžetu varētu būt vērojama, ja stažēšanās nodrošinātāji nolemtu samazināt kopējo algoto amata vietu skaitu.

Cita paredzama būtiska ietekme

Paredzams, ka vēlamajam risinājumam būs spēcīga, pozitīva ietekme uz pamattiesību nodrošināšanu ES.

D. Turpmākā rīcība

Politikas pārskatīšanas termiņš

Direktīvu izvērtēs piecus gadus pēc tās stāšanās spēkā, pēc divu gadu transponēšanas perioda un ieteikumu — trīs gadu laikā pēc tā pieņemšanas.

